

عنوان مقاله:

مطالعه کیفی نقش و جایگاه آموزش عالی در مشارکت زنان در نهادهای مدنی و اجتماعی

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات دانشگاه، دوره 1، شماره 4 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 40

نویسندگان:

نسیم السادات محبوبی شریعت پناهی - دانش آموزخته مطالعات زنان، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

جواد مداحی - استادیار جامعه شناسی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی، جهاددانشگاهی، تهران، ایران

حسین حیدری - استادیار جامعه شناسی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی، جهاددانشگاهی، تهران، ایران

سعید کبیری - استادیار جامعه شناسی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی، جهاددانشگاهی، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

مشارکت زنان در زندگی نهادی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی یکی از شاخص های سنجش میزان توسعه یافتگی جوامع است. ولی حضور حضور زنان در اجتماع و نهادهای مدنی، همواره به دلیل فرهنگ سنتی و نقش پررنگ مردان و مقاومت آن ها در برابر واگذاری قدرت خود به زنان، با محدودیت هایی روبه رو است. در این بین، تحصیلات و حضور پررنگ زنان در آموزش عالی توانسته است بخشی از این موانع را خنثی کند. هدف این پژوهش کشف روش پژوهش کیفی بوده است و در آن تلاش شده است با مصاحبه عمیق و نیمه ساختاریافته براساس نظریه زمینه ای، نقش و جایگاه آموزش عالی در مشارکت زنان در نهادهای مدنی و اجتماعی و فرصت ها و چالش های حضور زنان تحصیل کرده در نهادهای مدنی و اجتماعی تبیین شود. جامعه مورد مطالعه زنان دارای تحصیلات عالی و شاغل شهر تهران است و نوزده نفر با روش نمونه گیری نظری انتخاب و با آن ها مصاحبه شده است. براساس نتایج حاصل از مصاحبه ها، هشت مقوله اصلی و یک مقوله هسته از خلال نظام کدگذاری داده ها استخراج شد: بازنمایی اشاعه یافته از مسئولیت اجتماعی، کنشگری اخلاقی، گسترش وجدان جمعی و توانمندسازی فردی، محدودیت های مالی و شغلی تعمیم یافته نهاد های مدنی، ارتقای زیست اجتماعی چندوجهی، چالش های اجتماعی اقتصادی نهاد های مدنی برای زنان، جامعه پذیری محدودیت ساز و آموزش های غیرمهارتی، چالش های ساختاری سیاستی نهاد های مدنی، تغییر نمود های جنسیتی و طرد کلیشه های زنانگی و ارتقای خودکارآمدی و مشارکت. همچنین، «عاملیت زنانه محور و کنشگری همدلانه» به عنوان مقوله هسته انتخاب شد. زمینه های فرهنگی و تاریخی، در کنار موانع ساختاری و نهادی، از عوامل مشارکت زنان در نهادهای مدنی هستند. در مقابل، ارتقای تحصیلات دانشگاهی زنان، عاملیت زنانه و گسترش زمینه های اخلاقی اجتماعی، شور و اشتیاق زنانه برای فعالیت با چشمداشت مالی پایین، نیاز سازمان های مدنی به فعالیت های داوطلبانه و کنشگری زنان در عرصه های مختلف اجتماعی، از پیشران های مهم جامعه زنان برای حضور در نهادهای مدنی است. نتایج نشان داد که اگرچه چالش ها و موانع زیادی برای مشارکت زنان در نهادهای مدنی و اجتماعی وجود دارد، اما زنان با احیای وجدان جمعی و ترمیم مسئولیت اجتماعی، عاملیت و کنشگری اجتماعی خود، بر موانع چیره می شوند و مسیر توانمندسازی را دنبال می کنند.

کلمات کلیدی:

آموزش عالی، نهادهای مدنی، نهادهای اجتماعی، نقش جایگاه زنان، مشارکت زنان

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/2056006>

